

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

23.01.2025 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Flash news

✓ Васил Велев: Заплатите не се плащат от работодателите, а от пазара

„В Румъния замразиха заплати и пенсии, защото са в процедура по свръхдефицит – това чака и нас, ако продължаваме по тази траектория. Проблемът не е в приходите, а в разходите – несъобразени са с равнището на производителност на труда и на икономиката“. Това каза **председателят на Управителния съвет на АИКБ Васил Велев** пред Нова. И допълни, че заплатите не се плащат от работодателите, а от пазара.

„Трудно бих дала оценка на новия социален министър Борислав Гуцанов, но знам, че се е занимавал с бизнес, с политическа дейност на общинско ниво и в парламента. Започва работата си с ентузиазъм, има заявка за решаване на много въпроси. Има няколко големи проблема, свързани с новия бюджет – състоянието на пенсионно-осигурителната система и тежкото положение на пазара на труда с липсата на качества на хората за нуждите на икономиката, както и човешки ресурси“, коментира бившият социален министър Христина Христова.

„Новият финансов министър Теменужка Петкова има дълъг стаж във ведомството. Но пред нея стои тежка задача. Не е нормално да има 3% дефицит на БВП. До дефицит се стига, когато има спад в икономиката“, обясни Велев. Христова пък изрази надежда инвестиционната програма от 14 млрд. лева да бъде изпълнена от новото правителство.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Най-много свободни работни позиции са обявени в сектор "Образование"

Намалява търсенето на работна сила, показва анализ на Агенцията по заетостта. От 109 000 обявени свободни работни места през периода януари - септември 2023 година те са 99 000 за същия период на 2024 г., като над 70 000 от тях са в частния сектор.

Най-много - над 34 процента свободни позиции, са обявени в сектора на образованието, 20 на сто в услугите.

От общо заявените 99 000 работни места за 47 500 са намерени работници. Средно за страната 9 безработни са се борили за една позиция. 58% от устроените на работа са били с престой на трудовата борса за период до 6 месеца, 27 на 100 между 6 месеца и година, 12 на 100 между 1 и 2 години и само 2,5% над 2 години.

Входящият поток на новорегистрираните безработни за периода януари - септември е 195 000, от които 127 000 са намерили работа.

Над половината от устроените са със средно образование, а 29% с основно и по-ниско.

5,5% е средномесечното равнище на безработицата за деветмесечието. Най-висока тя е била в област Видин - над 15%, в Монтана 12,4%, Силистра 11,4%, докато в София - град само 1,7%.

По данни на Националния осигурителен институт също към края на септември миналата година с регистрация в бюрата по труда са над 147 000, но само 58 500 са получавали обезщетение, като над 16 000 от тях са били на минималното дневно от 18 лв. и само 302-ма са взимали максималното от 107,14 лева.

✓ Как търговците се подготвят за еврото?

У нас продължава подготовката за еврото. Възможно е вече да сте попадали на касови бележки, в които фигурират и суми в лева, и в евро. Курсът, при който това се случва е 1.95583. Възможно ли е обаче разминаване и как върви подготовката на търговците?

Действащият валутен борд, но и не само - приетото законодателство у нас гарантират, че курсът на лева към еврото е фиксиран, а общата крайна сума, която потребителят плаща се обявява в двете валути заедно с официалния валутен курс на лева към еврото.

"Това ще бъде фиксингът и в 6 месечен период във фискалните бонове ще се отразява цената в евро и лева по фиксинг", каза Галин Попов, изп. директор на Асоциация на търговците на нехранителни стоки

Въпреки че няма ясна дата за приемане на еврото, търговските вериги работят за безпроблемното преминаване към единната валута - в момента най-много ИТ отделите им.

"На този етап ИТ отделите най-сериозно работят по адаптация на софтуерите, на търговските софтуери, които да могат в един момента да извършват цени в евро и лева. Това е нещо, което със сигурност знаем, че трябва да го направим. Другите отдели, които знаем, че ще бъдат засегнати и ще има нужда от трансформация при приемане на еврото все още няма как да работят, тъй като нямаме яснота кога ще бъде въвеждането и кои ще бъдат някои от по-специфичните изисквания. Нито сме започнали да обучаваме персонал, нито сме започнали да правим трансформация на трудови договори, финансови отчети", обясни Аксиния Баева, изп. директор на голяма спортна фирма.

За "По света и у нас" от Сдружението за модерна търговия (СМТ) посочват, че са в готовност да се включат в процеса по въвеждане на еврото у нас, а компаниите инвестират значителни средства за настройка на системите и обучение на служителите. Основно предизвикателство за всички търговци е липсата на дата за членство в еврозоната, за да имат поне 6 месеца време за техническа подготовка.

"Част от тази яснота е да имаме дата. Задължително е от гледна точка на това търговците да са спокойни, пазарът да се чувства спокоен, това нещо да се случи минимум 6 месеца преди дата, в която да влезем в еврозоната. Предизвикателствата са много, нормативната база е приета след едни доста продължителни разговори през средата на м.г. Законът е приет за БНБ, остава да се приеме една наредба, която касае включването на фискалните устройства и тяхната пренастройка към НАП", каза Галин Попов, изп. директор на Асоциация на търговците на нехранителни стоки.

Предизвикателство ще са разплащанията в брой, заради задължението да се връща ресто в евро.

[БНР](#)

✓ Търсенето на работна ръка намалява, сочи анализ на Агенцията по заетостта

Търсенето на работна ръка намалява, сочи анализ на Агенцията по заетостта. През първите девет месеца на 2023 година са били обявени 109 000 свободни работни места.

През същия период на 2024 година те са с 10 хиляди по-малко. Най-голямо е търсенето на кадри за образованието.

От общо заявените 99 000 работни места за 47 500 са намерени работници.

Средно за страната девет безработни са се борели за една позиция.

Над половината от устроените са със средно образование, с 29% - с основно и по-ниско.

5,5% е средномесечното равнище на безработицата за деветмесечието, като най-висока тя е била в област Видин - над 15%, в Монтана 12,4%, в Силистра - 11,4%, докато в София град е само 1,7 на сто.

По данни на Националния осигурителен институт - също към края на септември миналата година, с регистрация в Бюрата по труда са над 147 000 души, но само 58 500 са получавали обезщетение, като над 16 000 от тях са били на минималното дневно от 18 лева и само 32-ма са взимали максималното от 170,14 лева.

✓ Ръст на общия европейски фондов индекс и на борсата във Франкфурт до рекордни върхове

Общият европейски фондов индекс Stoxx Europe 600 и германският водещ индекс DAX достигнаха до рекордни върхове по време на търговията в сряда, тъй като страховете относно налагането на американски мита отслабнаха и инвеститорите закупуваха "по-евтините" европейски акции след силни корпоративни финансови резултат.

По-рано през деня индексът водещите 600 европейски компании се повиши за кратко до нов исторически връх около 530 пункта благодарение на солиден ръст на акциите на водещи компании като датската Novo Nordisk и германската Adidas след оповестени от тях силни данни за корпоративните печалби.

Графика на индекса Stoxx Europe 600

Подкрепа за възходящото движение оказаха и акциите на Siemens Energy с близо 7%, след като главният изпълнителен директор Джо Кайзер изрази оптимизъм относно перспективите на компанията в контекста на оповестената снощи от американския президент Тръмп инвестиция за 500 млрд. долара в инфраструктура за изкуствен интелект в Съединените щати.

Водещият индекс на борсата във Франкфурт - DAX пък се повиши с над 1% до нов рекорден връх около 21 330 пункта благодарение на ръст на акциите на Adidas с над 7%, след като компанията за спортни стоки оповести силни финансови резултати за последното тримесечие и за цялата изминала година.

Графика на немския фондов индекс DAX

Добро повишение с 0,8% през днешната търговия бележи и френския фондов индекс CAC40, докато водещите индекси на борсите в Милано и Мадрид се понижават с малко над 0,5%.

Според анализатори и икономисти, сред инвеститорите, за разлика от политиците в ЕС, има известно облекчение, че Доналд Тръмп не наложи мита още с встъпването си в длъжност в понеделник. Те смятат, че отправяните от Тръмп заплахи за въвеждане на мита за стоките от ЕС създават впечатление, че той ще се опита да преговаря за намаляването на търговския излишък на съюза спрямо САЩ.

Междувременно пазарите на акции на Уолстрийт също стартират днешна търговия с повишения на фона на положителни корпоративни новини и финансови резултати, докато пазарите продължават да оценяват въздействието на политическите промени след встъпването в длъжност на президента Тръмп.

Индексът DJIA нараства с 0,35%, а широкият индекс S&P500 - с 0,75% в началото на търговията в сряда.

Най-солиден ръст с близо 1,5% бележи технологичния индекс Nasdaq Composite, след като акциите на Oracle нараства силно с близо 7% за втора поредна сесия на търговия, следвайки новината, че компанията е сформирала съвместно предприятие със SoftBank и OpenAI, наречено Stargate, за да се възползва от широкомащабна инициатива на администрацията на Тръмп за инвестиции в инфраструктура за изкуствен интелект. Акциите на японската Softbank пък поскъпнаха с над 10%.

Междувременно акциите Netflix поскъпват с над 11% до рекордни нива, след като компанията отчете рекорден брой нови абонати и по-добри от очакваното приходи и печалби.

Добро повишение с над 2% бележат и акциите на Procter & Gamble, както и тези United Airlines след силни финансови отчети на двете големи компании.

Мениджър

✓ БНБ отчете 1,8% ръст на депозитите и кредитите през третото тримесечие на 2024 г.

През третото тримесечие на 2024 г. депозитите в банковата система са се увеличили с 1,8%, като отпуснатите банкови кредити също нараснаха с 1,8%, показват данните от доклада на Българската народна банка (БНБ) "Банките в България". През периода юли - септември 2024 г. депозитите в банковата система са се увеличили с 2,8 млрд. лв. (с 1,8%) до 155,0 млрд. лв. спрямо предходните три месеца (април - юни).

Най-съществено са нараснали депозитите на домакинствата (с 1,7%, или с 1,4 млрд. лв.), като растеж е отчетен и при депозитите на нефинансовите предприятия (с 2,1%, или с 1,0 млрд. лв.), на кредитни институции (с 5%, или с 550 млн. лв.), както и на други финансови предприятия (с 6,2%, или 221 млн. лв.), докато депозитите на сектор "държавно управление" се понижиха с 10,5% или с 441 млн. лева, се казва в доклада, цитиран от БНР.

В същото време общият размер на банковите брутни кредити и аванси се е повишил с 2,1 млрд. лева (с 1,8%) до 116,3 млрд. лв. в края на септември 2024 г. спрямо предходното тримесечие. Вземанията от кредитни институции през третото тримесечието на миналата година се понижиха с 4,1% (с 416 млн. лв.) до 9,6 млрд. лева, показват данните на БНБ.

Същевременно брутният кредитен портфейл на банковата система нараства през третото тримесечие на 2024 г. с 2,3% (с 2,4 млрд. лв.) и достига 106,6 млрд. лв., за което допринесе главно увеличението на кредитите за домакинства (с 5,3%, или с 2,3 млрд. лв.) и за нефинансови предприятия (с 0,6%, или с 299 млн. лв.). Нарастване се наблюдаваше и при кредитите за сектор "държавно управление" (с 4%, или с 37 млн. лв.), при намаляване на кредитите за други финансови предприятия (понижение с 2,6%, или с 231 млн. лв.).

Банковата система отчита печалба за деветмесечието на 2024 г. в размер на 2,7 млрд. лв., сходна с реализираната за същия период на предходната година. Основният принос е на нетния лихвен доход, предпоставка за което е 11-процентният растеж на брутните лихвоносни активи през последните дванадесет месеца.

Кредитната активност остава висока, като за това допринася комбинацията от фактори по линия на търсенето и предлагането на кредит. От една страна, търсенето на домакинствата е повлияно от повишението на реалния разполагаем доход и от ниските нива на лихвени проценти по жилищните кредити. От друга страна, активното предлагане на кредитен ресурс от банките се обуславя от нарастването на депозитната база, значителната ликвидност и конкуренцията в банковия сектор, отбелязва БНБ в своя доклад.

През третото тримесечие на 2024 г. банковата система продължи да осъществява дейността си в условията на повишена несигурност във външната сред и при относително благоприятни макроикономически условия. Основен положителен принос за икономическия растеж има запазващото се силно частно потребление, което се дължи на нарастване на заетостта

и заплатите в реално изражение, както и на слабите стимули за спестяване на домакинствата предвид ниските лихвени проценти по банковите депозити.

Капиталовата позиция на кредитните институции остава солидна, а ликвидността в банковата система – на високи равнища. По отношение на основния вътрешноприсъщ риск – кредитния, се запазва дългосрочната тенденция към намаляване както на размера на необслужваните кредити, така и на техните съотношения. Делът на необслужваните кредити в кредитния портфейл през третото тримесечие слабо се понижава, се посочва в последния тримесечен доклад на БНБ.

✓ Урсула фон дер Лайен: Готвим мерки за намаляване на цените на енергията в ЕС

Намаляването на цените на енергията в Европейския съюз е основен приоритет, като мерките за постигането на тази цел ще бъдат разкрити идния месец. Това заяви днес председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен, цитирана от ДПА.

"Цените на енергията в Европа все още са по-високи, отколкото в САЩ и Китай, и варират значително в рамките на Европейския съюз", допълни Фон дер Лайен.

"Трябва да ги понижим (цените), докато завършим постепенното спиране на използването на руските изкопаеми горива", каза още тя.

Диверсификацията на доставките на енергия и инвестирането в "технологии за чиста енергия от следващо поколение" са ключови за понижаване на цените в ЕС, заяви Фон дел Лайен, като даде за пример термоядрения синтез, подобрените геотермални системи (EGS), както и твърдотелни батерии.

Геотермалните системи използват топлина от по-дълбоките слоеве на земните недра, за да генерира енергия. При ядрения синтез, за разлика от реакторите на конвенционалните атомни електроцентрали, атомните ядра се сливат при екстремни температури, вместо да се разделят, уточнява ДПА, цитирана от БТА.

Освен това ЕС трябва да привлече повече частен капитал, за да модернизира електрическите мрежи и инфраструктурата за съхранение на енергия, както и да свърже по-добре нисковъглеродни енергийните системи.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ Нидерландски съд нареди на правителството да съкрати азотните емисии

Нидерландски съд днес нареди на правителството на страната да съкрати драстично азотните емисии до 2030 г. с постановление, което ще засегне строителството и ще окаже натиск върху фермерите да намалят броя на добитъка, предаде Ройтерс, цитирана от БТА.

Делото беше заведено от екоорганизацията "Грийнпийс", според която правителството в Нидерландия не е направило достатъчно за намаляване на незаконно високите нива на емисиите от азотен окис, причинени от интензивното животновъдство и използването на торове, както и трафика и строителството в гъсто населената страна.

Съдът в Хага каза, че правителството не е успяло да спази европейските изисквания за запазване на уязвимите природни ресурси и да намали прекалено високите емисии на азотен окис и амоняк, които вредят на биоразнообразието и влошават качеството на водата.

Предишното правителство на Нидерландия през 2022 г. постави цел за намаляване на азотното замърсяване в някои райони с до 70% до 2030 г., но политиките за достигане на тази цел бяха до голяма степен изоставени от сегашния кабинет, тъй като фермерите твърдяха, че те са зле замислени и несправедливи.

"Мерките вече са много неподходящи за достигане на целта до 2030 г. и не се вижда подобрение", пише в решението си съдът и добавя, че липсата на действие от страна на правителството е противозаконна.

Съдът нареди на кабинета да гарантира, че ще постигне заложената цел до края на 2030 г. и постанови да бъде наложена глоба в размер на 10 милиона евро, ако целта не бъде достигната.

Проблемът с азота измъчва Нидерландия от години, след решението на Съда на Европейския съюз от 2018 г. и на Държавния съвет на Нидерландия през 2019 г., че нидерландските политики не са успели да се справят с него.

Усилията за намаляване на емисиите чрез [изкупуване на добитъка от фермерите](#) предизвикаха големи протести, докато съдилищата блокираха големи строителни проекти, до решаването на проблема.

Междувременно Организацията по прехрана и земеделие на ООН (ФАО) заяви в свой доклад, че разумното използване на азот в селското стопанство помага за предотвратяване на деградацията на почвата и изчерпването на хранителните

вещества, като същевременно увеличава добивите. Обратно, прекомерната употреба влошава глобалното затопляне, влошава качеството на въздуха и водата и изчерпва стратосферния озон. Замърсяването с азот създава рискове за човешкото здраве, като увеличава честотата на респираторни и сърдечни заболявания, отбелязва ФАО.

ФАО препоръчва правителствата да насърчават широкото използване на биологична азотна фиксация (процес, при който азотният газ от атмосферата се фиксира симбиотично в тъканите на определени растения) в местните сеитбообороти, използващи бобови култури, като соя или люцерна. Заедно с това - да създадат насоки, за да помогнат на животновъдите да възприемат най-добрите практики за управление на оборския тор, като се съсредоточат върху минимизирането на разточителните загуби на азот в околната среда и подобряването на ефективното му използване в продуктивното земеделие. Правителствата трябва и да насърчават инвестициите във високоефективни минерални торове с ниски емисии и рециклирането на органични остатъци, смята ФАО.

✓ Близо 60% от бизнес лидерите по света са оптимисти за глобалния растеж

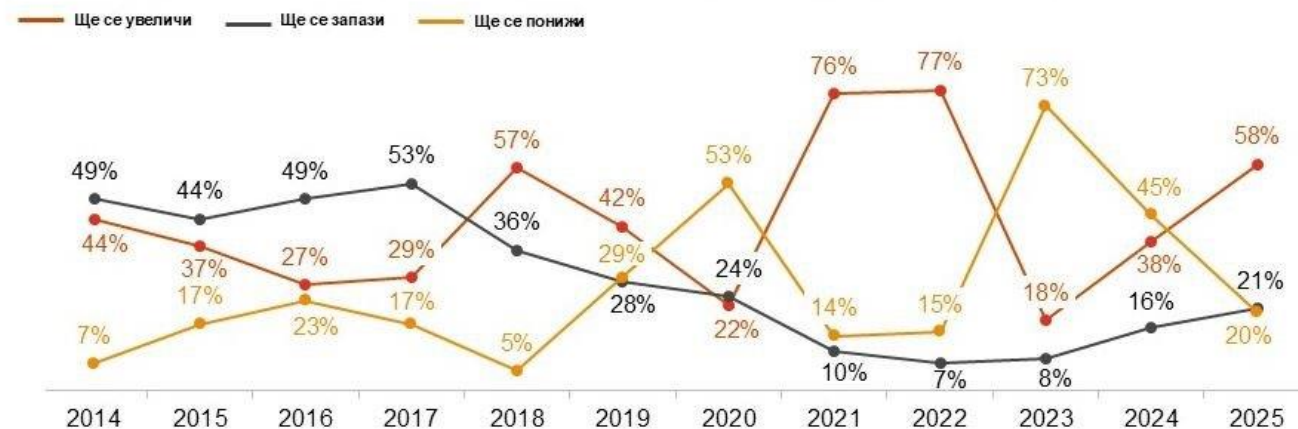
Почти 60% от изпълнителните директори по света очакват глобалният икономически растеж да се подобри през следващите 12 месеца. Това показват резултатите от 28-ото Годишно [глобално проучване](#) на PwC сред бизнес лидерите (PwC's 28th Annual Global CEO Survey), съобщиха от компанията.

Според проучването 42% от бизнес лидерите очакват да увеличат броя на служителите си с 5% или повече процента през 2025 г. спрямо 39% за миналата година. Процентът е най-висок (48%) сред по-малките компании (под 100 млн. щ. д) и тези в сферата на технологиите (61%), недвижимите имоти (61%), фондове за дялово инвестиране (52%) и фармацевтиката и природните науки (51%). Ръководителите, които очакват броя на служителите им да намалее, са почти два пъти по-малко - 17%.

28-о Годишно глобално проучване на PwC сред бизнес лидерите

Делът на бизнес лидерите, които гледат оптимистично на перспективите за глобален растеж, се увеличава

Въпрос: Смятате ли, че темпът на икономически растеж в световен мащаб (напр. БВП) ще се увеличи, ще се запази същият или ще се понижи през следващите 12 месеца?

Бележки:

Извадка: Всички участници в проучването (2014=1344, 2015=1322, 2016=1409, 2017=1379, 2018=1293, 2019=1378, 2020=1581, 2021=1779, 2022=4446, 2023=4410, 2024=4702, 2025=4701)

Източник: PwC's 28th Annual Global CEO Survey

Графика: PwC

Въпреки че бизнес лидерите по света са оптимистично настроени за глобалната икономика, макроикономическата нестабилност (29%) и инфлацията (27%) остават основни рискове. Наблюдават се видими разлики между регионите:

- Геополитическите конфликти са основна заплаха за участниците от Близкия изток (41%) и Централна и Източна Европа (34%).
- В Западна Европа макроикономическата нестабилност оглавява класацията с 29%. Следват я кибер-рисковете (27%), липсата на квалифицирани работници (25%) и инфлацията (24%).

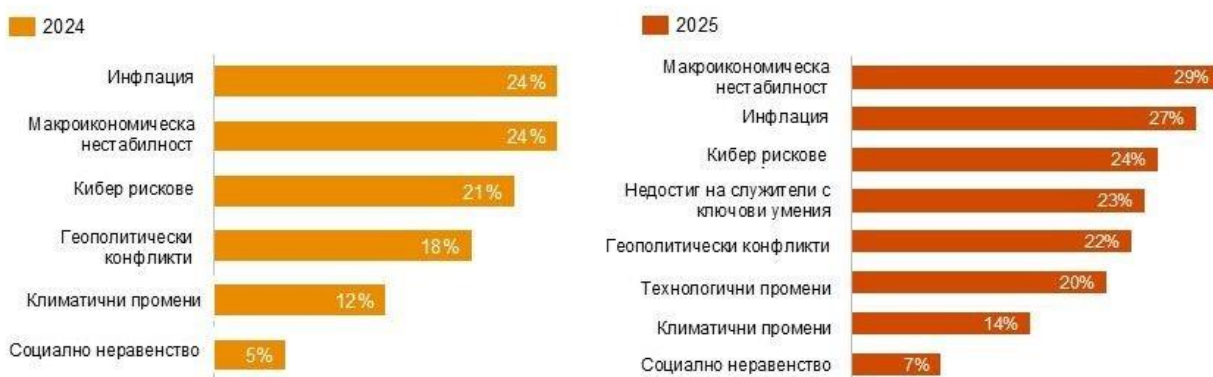
- Инфлацията е най-сериозният риск за бизнес лидерите в Африка (39%).
- В Северна Америка и Азиатско-тихоокеанският резултатите до голяма степен са в съответствие със средните глобални стойности.

28-о Годишно глобално проучване на PwC сред бизнес лидерите

Бизнес лидерите смятат макроикономическата нестабилност и инфлацията за най-големите заплахи за 2025 г.

Въпрос: Според Вас доколко Вашата компания ще бъде изложена на следните ключови заплахи в следващите 12 месеца?

(Показани са сумирани данни за отговори „изложена до голяма степен“ или „изложена до много голяма степен“)

Бележки:

Извадка: Всички участници (2024=4702, 2025=4701)

Източник: PwC 87th Annual Global CEO Survey

3

Графика: PwC

"Резултатите от проучването подчертават едно сериозно съпоставяне - бизнес лидерите по света са оптимисти за предстоящата година, но също така знаят, че трябва да преосмислят начина, по който създават, доставят и измерват стойността на бизнеса, който ръководят. GenAI, геополитическите сътресения и климатичният преход променят революционно начина, по който се развива икономиката. Формират се нови бизнес екосистеми, трансформиращи начина, по който компаниите се конкурират и развиват. Изпълнителните директори трябва да действат сега и да вземат смели решения относно бизнес стратегиите си, вземайки предвид човешките ресурси, въглеродния отпечатък, веригата за доставки и цялостното преосмисляне на бизнес модела", коментира Мохамед Канде, председател на глобалната мрежа на PwC.

Какви са наложителните промени пред бизнеса

Подобно на предишните две години, почти половината (42%) изпълнителни директори заявяват, че не вярват бизнесът им да бъде устойчив след десетилетие, ако следва досегашната си стратегия. 42% от песимистично настроените в това отношение ръководители посочват, че промените в регулаторната среда оказват най-голямо влияние върху икономическата жизнеспособност на техните организации.

Изпълнителните директори обаче не стоят безучастни - във всички сектори почти две трети от тях (63%) са предприели поне по едно значително действие, за да променят начина, по който компанията им създава, доставя и измерва стойност през последните пет години. Бизнес лидерите, които са предприели повече действия в този период, отчитат и по-високи маржове на печалба през последните 12 месеца.

Тъй като компаниите се стремят изцяло да променят своите бизнес модели, почти четири от десет (38%) анкетираните твърдят, че са започнали да развиват дейност в поне един нов сектор през последните пет години. Около една трета от тях (34%) отбелязват и че това представлява над 20% от приходите на организацията им за този период.

Темпото на промяна обаче е бавно и голяма част от компаниите не показват гъвкавост. Когато става въпрос за пренасочване на бюджети и човешки ресурси между проекти и бизнес звена, около половината от участниците в проучването споделят,

че преразпределят 10% или по-малко от тях от година на година. Повече от две трети преразпределят по-малко от 20%. Средно само 7% от приходите през последните пет години идват от различни нови бизнеси.

Бизнес лидерите са оптимисти за потенциала на GenAI, но очакват по-сериозни резултати

Изпълнителните директори отчитат осезаемо въздействие на GenAI (изкуственият общ интелект - Artificial general intelligence - AGI, е хипотетична за момента форма на ИИ, която би имала потенциала да изпълни всяка интелектуална задача, която хората могат - б.п.). Повече от половината (56%) анкетирани заявяват, че наблюдават повишена ефективност на техните служители през последните 12 месеца, а една трета (32%) констатира увеличение на приходите.

Резултатите обаче са малко под очакванията, изразени миналата година. През 2024 г. 46% от бизнес лидерите заявиха, че очакват повишена рентабилност. Година по-късно, едва 34% от анкетираните я потвърждават. Липсата на доверие в изкуствения интелект остава пречка за по-широкото му използване. Само една трета от изпълнителните директори заявяват, че имат висока степен на доверие в прилагането на технологията в ключови процеси в тяхната компания.

Въпреки това оптимизмът относно въздействието на GenAI върху рентабилността леко се повишава спрямо миналата година - 49% от бизнес лидерите очакват повишение през следващите 12 месеца. Приблизително половината (47%) очакват да внедрят AI (вкл. GenAI) в своите технологични платформи през следващите три години, 41% планират да го интегрират в основните бизнес процеси, а 30% имат планове за развитие на нови продукти и услуги.

Въпреки че все още е рано да се направят крайни заключения, резултатите от проучването не показват, че GenAI ще доведе до намаляване на заетостта в световен мащаб. Повече изпълнителни директори дори заявяват, че заради GenAI са увеличили броя на служителите си, отколкото да са ги намалили (17% срещу 13%).

"Окуражаващо е да видим, че бизнес лидерите отчитат първоначални ползи от GenAI и очакванията остават високи. Една трета от участниците в проучването заявяват, че GenAI е допринесъл за увеличаване на приходите и рентабилността през последната година, а половината очакват техните инвестиции в AI да увеличат печалбите през следващата година. Все пак липсата на доверие остава сериозна пречка пред внедряването AI. За да се справят с това предизвикателство, бизнес лидерите трябва да управляват процеса на промяната и възприемат добре контролиран и обмислен подход", отбеляза Снежана Илиева, директор, "Изкуствен интелект и машинно обучение" за Южна и Източна Европа в PwC.

Инвестициите в климата се изплащат

Тъй като климатичният преход продължава да оказва влияние върху бизнеса, изпълнителните директори продължават да предприемат необходимите действия. Когато помолихме участниците в проучването да направят равностойна на финансовото въздействие на свързаните с климата инвестиции през последните пет години, установихме, че е шест пъти по-вероятно тези действия да доведат до увеличаване на приходите (33%), отколкото до намаляването им (5%). В допълнение, близо две трети от бизнес лидерите заявяват, че свързаните с климата инвестиции са намалили разходите или не са имали значително въздействие върху тях.

Въпреки това са налице различни предизвикателства, свързани с инвестициите в климата: 24% от бизнес лидерите, осъществили такива инвестиции, посочват регулаторните изисквания като основен фактор, възпрепятстващ компаниите да инвестират; следва ги по-ниската възвръщаемост на инвестициите (18%) и липсата на подкрепа от ръководството или Борда на директорите (6%).

3e-news.net

✓ Премиерът ще търси „разчупване на различията“ между коалиционните партньори по Плана за възстановяване

Ще търсим пътя към коалиционните партньори за разчупването на някои политически различия, свързани с реформите по Плана за възстановяване и устойчивост. Това заяви премиерът Росен Желязков пред журналисти от Страсбург след срещата си с председателя на ЕК Урсула фон дер Лайен.

"Това е важно, защото, както и госпожа Фон дер Лайен спомена, това са български пари и ние трябва да направим необходимото да ги получим", обясни Желязков.

Попитан какво са обсъдили на срещата с председателя на ЕК, премиерът отбеляза, че е било важно да "потвърдим взаимното доверие, което новото българско правителство и новата Европейска комисия споделят в общия си европейски път на развитие и нашите ангажименти като горд и достоен член на ЕС".

"Споделихме всички притеснения, които имаме, за глобалните предизвикателства и мястото на Съюза и справянето с тях - предизвикателства, свързани с конкурентоспособността, със сигурността, с енергийната сигурност, с кохезионната политика

занапред, целенасочените инвестиции за по-добрата индустриализация и разбира се, теми, които досега са спъвали или са намалявали конкурентоспособността на Съюза, а именно свръхрегулациите, бюрократичната тежест, прекалено силното администриране на процесите в ЕС и някои политики, които имат нужда от ревизия и които бяха споменати от президента през изминалите дни", коментира Желязков.

По думите му за България е изключително важен въпросът за целенасочените инвестиции по Плана за възстановяване и устойчивост.

"Така че засегахме и тези теми, свързани и с реформите, които трябва да направим, и с готовността на българската администрация и властта да инвестират целенасочено и да се занимават с разплащанията, базирани на нуждите на индустрията и на сектора, както и да преодолеем някои политически предизвикателства", обясни още българският министър-председател.

Желязков подчерта, че конкуренцията и кооперирането могат да вървят ръка за ръка по-добре, отколкото само конкуренцията.

В хода на разговора с председателя на ЕК Урсула фон дер Лайен са били обсъдени ключови европейски теми, свързани с конкурентоспособността и някои предизвикателства за нейното развитие като например свръхрегулациите, бюрократичната тежест и някои политики, които имат нужда от ревизия. Сигурността, в частност енергийната сигурност, кохезионната политика и инвестициите за по-добра индустриализация също бяха във фокуса на срещата на премиера Желязков и председателя на Европейската комисия.

„За България изключително важен е въпросът за целенасочените инвестиции по Плана за възстановяване и устойчивост“, посочи министър-председателят Росен Желязков. Премиерът акцентира върху необходимите реформи и нуждата да бъдат преодолені някои политически предизвикателства по темата. „Конкуренцията и сътрудничеството е по-добре да бъдат ръка за ръка. Затова ние ще търсим път и към коалиционните партньори за разчупването на някои политически различия, свързани с реформите по Плана за възстановяване и устойчивост“, заяви още премиерът Росен Желязков. Министър-председателят подчерта още, че това са пари, предвидени за България и трябва да бъде направено необходимото, така че страната ни да ги получи.

✓ Китай и през 2024 г. е рекордьор по изградени вятърни и слънчеви мощности

Китай отново е подобрил собствения си рекорд по изградени нови възобновяеми енергийни източници през 2024 г., според официалните статистически данни на Националната агенция за енергетика на страната (NEA).

Общо, изградените мощности за производство на електроенергия през 2024 г. са се увеличили с 14,6 % в годишно изражение, достигайки до 3,35 млрд. киловата. В това число изградените слънчеви мощности през миналата година са се увеличили с 42,5 %, а вятърните – с 18%, се казва в съобщение на Националната енергийна агенция на страната.

Така към настоящия момент мощността на слънчевите централи се изчислява на 888,67 GW, което е над тези от 609,49 GW през 2023 г. С това Китай още през юли 2024 г. постигнал целта, иначе определена за 2030 г., което подчертава скоростта на разгръщане на мощностите на ВЕИ в страната.

Капацитетът на вятърните централи през миналата година е достигнал 520 GW, което е с 18 % повече от отчетените през предходната 2023 г.

Очакването е през 2030 г. мощностите от слънчевата и вятърната енергетика да надхвърлят значително тези от въглища, които въпреки всичко продължават да доминират в енергийната система на Китай (1780 – 1440 GW).

Тези дни от NEA съобщиха, че потреблението на електроенергия в Китай през миналата година се е увеличило с 6,8 % и е било от порядъка на 9852,1 млрд. kWh. Структурата на производството на електроенергия обаче засега не е публикувана.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Газът в Европа поскъпва, тъй като Германия иска да презарежда хранилищата си

Природният газ в Европа поскъпна, след като Германия сигнализира, че може да субсидира презареждането на хранилищата, което стимулира спот търсенето на горивото и допълнително увеличи сезонния ценови спред.

Планът, който все още е в процес на обсъждане, предполага, че Германия е готова да плати, за да гарантира, че газовите хранилища ще бъдат презаредени през лятото за следващата зима, дори когато пазарните цени не насърчават това.

Търговците наблюдават намаляването на запасите в Европа, като се притесняват от попълването им през лятото за следващия отоплителен сезон. Разликата между цените през лятото и през следващата зима в момента не насърчава зареждането на хранилищата.

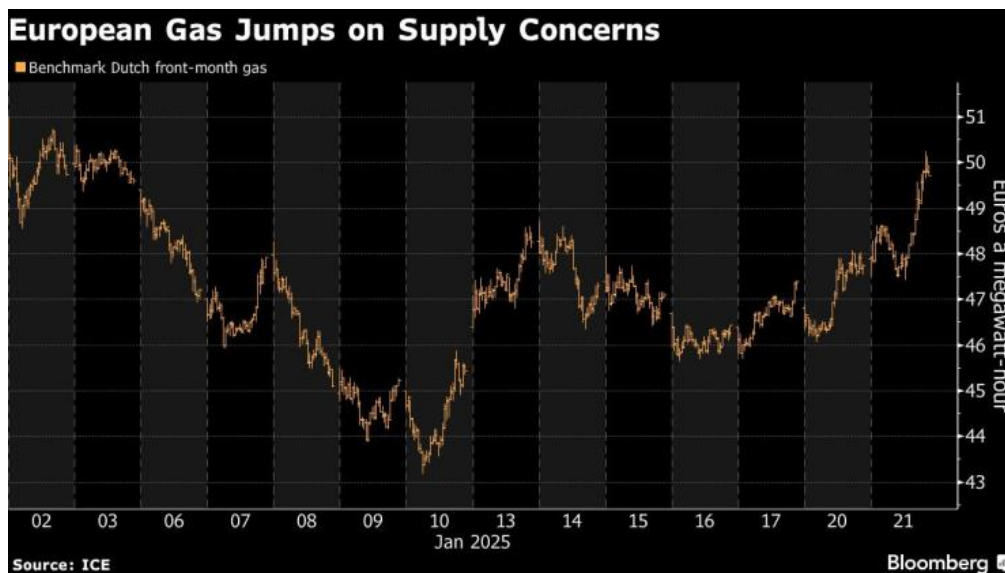
Спредът между лятото и зимата се повиши над 3 евро за мегаватчас за първи път от 7 януари насам във вторник, тъй като търговците изтъкуваха плана като сигнал да не се хеджира и вместо това да се купува газ на място, тъй като нагнетяването в хранилищата ще бъде извършено независимо от това. Германия разполага с най-големия капацитет за съхранение на газ в Европейския съюз.

Бенчмарковите фючърси поскъпнаха с 4,5% до 50,03 евро за мегаватчас, което е най-високата стойност от 2 януари насам. Въпреки че Европа успя да диверсифицира доставките си след енергийната криза преди три години, този отоплителен сезон напомни за уязвимостта на региона, особено предвид нарастващата му зависимост от нестабилните потоци на втечен природен газ. Студеното време - след две сравнително меки зими - доведе до по-бързо от обичайното изчерпване на запасите от газ, а цените остават високи, което удължава болката на потребителите.

Съгласно плана на Германия субсидия ще се предоставя в дните, когато се извършва нагнетяване и цената е по-ниска от офертата за „стратегическо запълване“ на хранилището, заяви германският ръководител на пазара на природен газ Trading Hub Europe в документ, публикуван във вторник. Субсидията се обсъжда с германското министерство на икономиката и с регулатора на енергийните мрежи.

Междувременно студеният фронт застрашава производството на енергия в южната част на САЩ. По данни от мрежата, събрани от BloombergNEF, потоците към заводите за втечен природен газ в страната - основните доставчици на суперстуденото гориво в Европа - вече са намалели с близо 6% спрямо предходната седмица.

Подаването на електроенергия към съоръжението за износ на втечен природен газ Freeport в Тексас спадна рано във вторник, което показва, че и трите производствени единици може да са изключени, сочат данните. Точната причина засега не е ясна.

Европейският газ поскъпва заради притеснения по хранилищата

Търсенето на втечен природен газ в Европа се очаква да нарасне с повече от 15% през 2025 г., след като миналата година намалюа, а балансът на световния пазар на газ ще остане нестабилен, се казва в доклад на Международната агенция по енергетика от вторник. Това означава, че цените може да останат по-високи за по-дълго време, за да привлекат повече товари с гориво, освен ако търсенето на енергия в други региони не намалее.

На по-широките стокови пазари има опасения за търсенето и растежа след заплахите за мита от страна на президента на САЩ Доналд Тръмп. Той сигнализира за плановите си да наложи заплахените по-рано мита върху Мексико и Канада и повтори призива си към Европейския съюз да купува повече американски петрол и газ, за да избегне митата.

Германия вече предупреди Европа да не става прекалено зависима от американската енергия, като министърът на икономиката Роберт Хабек призова региона да се държи заедно в отговор на новата администрация на Тръмп. В същото

време купувачите в Азия се стремят да успокоят американския президент с по-големи покупки на изкопаеми горива. Това също допринася за несигурността на пазара.

Тръмп също така прекрати мораториума върху новите лицензи за износ от САЩ. По-големите потоци от страната биха могли да подпомогнат световните цени на газа и електроенергията, което би подобрило и ситуацията в Европа, заяви във вторник главният изпълнителен директор на Uniper SE Майкъл Люис.

Все пак всяко въздействие върху пазара вероятно ще дойде по-късно през това десетилетие, когато започнат новите проекти.

„Целта на президента Тръмп да отключи по-голям добив на нефт и газ в САЩ няма да промени перспективите пред втечнения природен газ в краткосрочен план“, заяви анализаторът на Bloomberg Intelligence Патрисио Алварес. „Глобалният пул за доставки на втечен природен газ няма да се разшири до края на тази година, което предполага, че конкуренцията за свободни товари с Азия може да запази възходящия натиск върху европейските цени, тъй като блокът се стреми да попълни по-голям недостиг на хранилища това лято.“

През следващите четири години до 2028 г. ръстът от 40% на световното предлагане на втечен природен газ би трябвало да позволи на Европа да реши голяма част от проблемите си, останали от кризата, „като цените на газа вероятно ще намалеят наполовина“, се казва в бележка на Citigroup Inc.

✓ Търсенето на петрол в Китай изчезва по-бързо, отколкото изглежда

Китай все още ли е най-доброто оправдание за продължаващото търсене на суров петрол или най-лошото?

Докато по-голямата част от света остава фиксирана върху катастрофата на забавен каданс в сектора на недвижимите имоти, директорите на петрола изглеждат невъзмутими. „Ние сме много оптимистични за Китай и че тяхното търсене ще се увеличава, особено с излизането на големия пакет от стимули“, каза главният изпълнителен директор на Saudi Arabian Oil Co. Амин Насър на конференция в Сингапур през октомври.

Основните международни групи за прогнозиране имат подобна перспектива. Ръстът миналата година беше доста под годишните увеличения, които са били средно около 600 000 барела дневно през последното десетилетие - но все пак беше положителен според техните оценки. Потреблението е нараснало с около 300 000 барела на ден, според Организацията на страните износителки на петрол, докато Международната агенция по енергетика отчете по-скромно увеличение от 200 000 барела на ден.

Китайските митници и данни за продукцията рисуват съвсем различна картина. Комбинирайте вътрешната преработка на рафинериите с нетния износ на бензин, дизел и други подобни, и потреблението на петрол е с около 300 000 барела на ден по-ниско, отколкото през 2023 г. Ако страната все още изсмуква суров петрол, това вероятно е, защото той е добавян към запаси, които все още са относително малки по стандартите на други вносители на петрол. Горивото, което се използва за попълване на запасите през 2024 г., е по същество потребление, изтеглено напред от бъдещето, така че не е нещото, на което бихте искали да разчитате, ако инвестирате в петролен проект за 15 години.

Друг вид изтеглено напред потребление ще създаде допълнително главоболие за производителите на петрол. Един от основните елементи, които видяхме от този пакет от стимули, от който Насър беше толкова щастлив, се появи този месец - 81 милиарда юана (11 милиарда долара) удължаване на политиката на Пекин за размяна на превозни средства, за да накара потребителите да обновят старите коли и електрически уреди с повече енергийно ефективни варианти.

Както посочи бившият главен икономист на Morgan Stanley Стивън Роуч, това няма да доведе до по-голяма сума на потребителските разходи, а ще промени времето им, като накара хората да купуват нови дълготрайни стоки по-рано, отколкото биха го направили. Но ефектът върху разхода на гориво ще бъде по-траен, тъй като по-ранната покупка на електрически автомобил означава по-бърз спад в търсенето на бензин.

Около 60% от превозните средства, закупени по програмата миналата година, са били с батерии и автомобилният пазар в Китай вече е в повратна точка: хибридните автомобили с батерии и плъгин, местно наричани New Energy Vehicles или NEV, през декември съставляват 49,4% от продажби на автомобили и 46,8% през цялата година. Конвенционалните и нормалните хибридни автомобили ще бъдат малцинство на пазара тази година и единственият път е надолу: Bloomberg Intelligence изчислява, че NEV ще достигнат 68% пазарен дял през 2027 г. и 81% през 2030 г.

Автомобилите в Китай имат типична продължителност на живот от около 13 години, така че размерът на конвенционалния автомобилен парк вероятно намалява от няколко години и все повече се доминира от по-ефективните нови модели. Няма математика, която може да изтръгне допълнителен растеж на търсенето от пазар като този.

За да отдадем кредит на Насър, голямата му надежда за китайското търсене не се фокусира толкова върху пътните горива, колкото върху нефтохимикалите. Но става все по-трудно това да се оформи като част от историята на растежа на страната. Китай активно поддържа нефтохимическата си индустрия от няколко години с няколко масивни рафинерии, специализирани в производството на полимери и други органични химикали. Голяма част от това в крайна сметка се изнася отново, независимо дали в сурова форма или като арматурно табло на електрически автомобил BYD Co., така че е спорно дали крайният потребител изобщо е китаец.

Вземете стокови пластмаси като торбички, прибори, евтини домакински стоки, тъкани и насипни материали на едро. Износът в тази категория се увеличи от 80 милиарда долара през 2018 г. до 132 милиарда долара през 2023 г., като голяма част от него отива в страните от Южна и Югоизточна Азия, които все повече се превръщат в работилници за износа на Китай. Трудно е да се каже точно колко петрол представлява това, но ако приемете, че се продава с 50% надценка над преобладаващата цена на полиетилена (най-често срещаната пластмасова суровина), това все още представлява около 600 000 барела на ден, около една пета от нарастването на потреблението на петрол в Китай през периода.

Тези продукти и техните изкопаеми суровини се използват, независимо дали са в Китай или другаде по света. Но производителите на петрол, които разчитат на стимулите от Пекин, за да стимулират търсенето на техните продукти, трябва да помислят добре къде живеят техните крайни потребители. В свят, вдигащ митнически стени срещу китайските продукти, изглежда прибрзано да зависите твърде силно от нов и агресивен експортен сектор като ключов клиент за вашия суров петрол.

[Канунал](#)

✓ Дистанционната работа става по-желана, но се предлага по-малко

След като работата от разстояние придоби популярност по време на ковид пандемията, възможността допадна на повечето служители, или поне на тези, чиито професии могат да се извършват далеч от работното място. Очакванията бяха, че в много компании работата от вкъщи ще стане новото нормално. Постепенно обаче все повече работодатели започнаха да връщат служителите си обратно в офисите и да увеличават броя на присъствените дни. Такава поне е била тенденцията в Европа през 2024 г., показва проучване на Европейската агенция за подобряване на условията на живот и труд Eurofound. Подкаст | Бърнаутът настъпва постепенно, не изведнъж Хоум офисът в България: нови регулации, стари проблеми Според данни от LinkedIn, цитирани в доклада, броят на обявените позиции с възможност да се работи далеч от офиса е намалял значително спрямо 2023 г. Тъй като интересът към такива длъжности обаче остава висок, това води до несъответствие между търсене и предлагане. Тези изводи се потвърждават и от собствената анкета на Eurofound, проведена в електронен формат сред жителите на страните от ЕС. В годините след пандемията делът на жените, работещи само от вкъщи, е намалял от 14% през 2022 г. на 10% през 2024 г., а на мъжете - от 10% на 7%. Данните показват, че този спад е в полза на хибридната работа - при жените делът скача от 18% на 22% за същия период, а при мъжете - от 19% на 27%. За първи път през 2024 г. по-голям дял от жените работят изцяло на място в сравнение с мъжете.

Ако се разглеждат само професиите, които могат да се работят от вкъщи, то и при тях делът на заетите от разстояние намалява от 24% на 14% за последните 3 години. В същото време сред служителите желанието да работят само от вкъщи се е засилило - такова предпочитание през 2020 г. изразяват едва 13%, а през 2024 г. - 24%. Над 50% пък искат да работят от дома си поне няколко пъти седмично. Въпреки тези предпочитания анкетираните посочват, че възможностите за работа от разстояние намаляват. Любопитен извод от проучването е, че в почти всички държави мъжете, чиито професии могат да се извършват от разстояние, по-често работят частично или изцяло от дома си в сравнение с жените.

Бърнаутът се завръща След лек спад през предходните три години през 2024 г. нараства броят на хората, които се тревожат за служебните си задължения в извънработно време. "Това предполага потенциално увеличаване на интензивността на работата след началото на пандемията и може да е в следствие на намаляването на работещите от вкъщи", смятат авторите на изследването. Работата от дома по време на пандемията е имала разнопосочни ефекти върху баланса между професионален и личен живот, тъй като е довела до размиване на границите между двете, по-голямо натоварване и повече часове работа. Жените в частност съобщават за по-труден баланс между професионален и личен живот в предишни издания на проучването, като причината обикновено е, че отделят повече време за домакинска работа и грижа за децата. Сега обаче, когато училищата и детските градини работят, възможността за работа от дома предлага по-голяма гъвкавост и

улеснява баланса между работа и личен живот за родителите. Това вероятно е една от причините те да продължават да предпочитат да работят дистанционно.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

- Тема: След повече от година в плен - българските моряци бяха освободени; На живо всички детайли около завръщането им в България;
- Тема: Има такъв народ и управлението; Гост Станислав Балабанов;
- Тема: БСП и партньорските отношения; В студиото Габриел Вълков;
- Тема: Българите последни по удовлетвореност в Европейския съюз - кои са факторите, които влияят?

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Кога ще се приберат българските моляци, освободени от хутите
- Тема: Реагираха ли адекватно българските училища при получаване на заплахите за бомби
- Тема: За грипа и взетите мерки

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Нова директива: Всички в ЕС с бонус за кола на ток, за да спрат китайците

в. Труд - Имаш роднина бандит във от бизнеса с имоти

в. Телеграф - Влакове се блъскат заради кражба на нафта

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Шефката Кисерова в две комисии, за опозицията само 1 кресло, и то "дарено"

в. 24 часа - Съд спря забраната телекоми да вдигат цените

в. Труд - Плашат с ислямистки мейлове десетки училища в страната

в. Труд - Прогнозират 5-10 на сто ръст на туристите по морето

в. Телеграф - Само едно шефско място за опозицията

в. Телеграф - Книжната двулеска се появи като ментие

Водещи интервюта

в. 24 часа - Симеон Дянков: Държавните служители да си плащат осигуровките, е отлична идея. Но как да стане, като и министрите на финансите са чиновници

в. Труд - Президентът на БФСки Цеко Минев: Дори не бях мечтал за кристален глобус и толкова световни състезания в България

в. Телеграф - Д-р Кремена Пармакова от дирекция "Обществено здраве" в МЗ: Засичаме болни с по три инфекции едновременно

Водещи анализ

в. 24 часа - Масова пеевизация

в. Труд - Д-р Петър Кичашки: Иде време за българския вариант на Drill, baby, drill!

в. Телеграф - Следващия път макът може да е пътнически

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.